

Nikdo není v bezpečí

Tohle bychom mohli vytesat do imaginárního náhrobního kamene některého z nešťastníků, kteří vystupují v knize *Hled', prázdnota*: v povídkách Philipa Fracassiho nikdo není v bezpečí. Už když vyšel v limitovaném nákladu a laciném paperbackovém vydání *Oltář*, Fracassiho krátká novela otištěná také v tomto svazku, varoval jsem svět na zadní straně obálky právě těmito slovy.

Co to znamená, že nikdo není v bezpečí? Znamená to, že Fracassi má dobře prostudované moderní kořeny hororu, jehož typickými představiteli jsou Stephen King, Richard Matheson a Norman Partridge, trio zápasníků těžké váhy, kteří zosobňují krásně bezohledný přístup k vyprávění příběhů. Jsou to chlápci, kteří bez mrknutí oka zabijí dítě, zničí svět nebo alespoň odkryjí masku, pod níž se ukrývá ta pravá, hnusající temnota. Tihle lidi bez okolků čtenáře zasňerují do treter řadového běžce všedním životem a řeknou mu: *Blíží se něco velkého a hnusného. Utečeš, nebo budeš bojovat? Nepočítej s tím, že to dobře dopadne, ty blázne.* Pod pojmem moderní horor si můžeme představit široké spektrum témat, nálad a emocí; Fracassi se v tomto bodě své spisovatelské dráhy soustředil na fyzickou a emocionální konfrontaci se surreálnem; a také na násilí a šok, které lze téměř hmatatelně cítit.

Povídková sbírka *Hled', prázdnota* je žalozpěv plný mordýrských balad, na které by měl někdo upozornit Nicka Cavea a The Bad Seeds; najdeme tu bránu do temnot umístěnou ve veřejném bazénu; zloděje koní, který jede půlnoční dálnicí vstříc věčnému zatracení; zmrtvýchvstalé přízraky zrozené z mořských hlubin; místnost, v níž stopky odtikávají vteřiny, aby

ji proměnily ve smrtící past v okamžiku, kdy maminčino temné alter ego převládne nad mateřským pudem, a spousty dalších takových témat. Devět povídek pevně zakotvených v hororových tradicích, jež jsou však o to podivnější, že se každá z nich nakonec neodvratně vzdálí od dobře prošlapaných chodníků a pustí se do čím dál nevlídnější divočiny. Ve Fracassiho rukou se hororové tropy smekají a krouť jako jílec zakrváceného nože. Výsledek je pak drsný a rozeklaný a často dojde k úplné proměně.

Abychom trochu začali rozumět tomu, jakou krmi nám Philip Fracassi podává, musíme se zahledět až někam do 70. a 80. let, do doby rozkvětu severoamerického hororu. Představme si tragédii, k níž došlo na setmělé periférii. Představme si zlé, moc zlé věci (obvykle spíše nadpřirozeného než obyčejného rázu), které se přihodí dobrým lidem (a také některým méně dobrým lidem a pár lidem, kteří se ocitnou přesně na pravém místě v nepravý čas). Pomysleme na *Cuja*, *Zhubni*, na romány *Já, legenda* a *Rosemary má děťátko*. Vzpomeňme si na Roberta R. McCammona a Rexe Millera, kteří se svobodně plavili po okrajích splatterpunku a skalního noiru. A teď přeskočme tři desetiletí a představme si, jak se zlatý věk tradičního hororu prolne s komplikovanými, neuvěřitelnými vizemi současných/postmoderních divnozvěstů, jako jsou Gemma Filesová, Kaaron Warrenová a Brian Evenson.

Z jednadvacátého století uběhlo už půldruhé dekády a horor a weird fiction jsou na vzestupu; spousta tržních příležitostí a hojnost uměleckého talentu podnítily vlnu kreativity, která se v moderní éře žánru nedá s ničím srovnat. Jako čtenáři jsme soudržností a stálostí této nabídky poměrně rozmazlení. Nicméně si troufám předpovědět, že až tato sbírka na jaře 2017 vyjde, Fracassi překvapí nic netušící publikum jako hák levačkou.

Fracassi je na současné scéně nováčkem, i když pokud jste fanoušek s dobrým přehledem a máte uši

nastražené, tak už se k vám možná leccos doneslo. Čtenářstvo obecně pak čeká něco jako zjevení. Navzdory tomu, že jde o silnou knihu vynikajícího spisovatele, vydání sbírky *Hled', prázdnota* nijak nepředznamenávalo postupné zveřejňování jednotlivých povídek v průběhu pěti šesti let – což je obvyklá doba pro to, aby sbírka debutujícího autora dozrála. Jenom několik z nás mohlo v kuloárech sledovat, jak se blíží tahle kniha, která má potenciál, aby z ní šli nic netušící fanoušci a kritici takřkajíc do kolen.

Nakladatelství mají sklon pohybovat se rychlostí ledovce, od prvotního nápadu k jeho uskutečnění, od smlouvy k vydání a – obvykle – od distribuce k povědomí o knize mezi čtenáři. Fanoušci a kritici se potýkají se stále narůstající kupou čtenářských restů. Důsledkem toho je, že takový autor může klidně i několik let tvrdě zápasit o přežití, než si vybuduje něco aspoň trochu podobného obci vlastních čtenářů.

A takhle to v nakladatelském průmyslu chodí s přesností, podle níž si můžete nařídit hodinky: spisovatelé, kterým se podaří prorazit v oblasti žánrových povídek a stát se profesionály, obvykle zdokonalovali své schopnosti v časopisech a antologiích. Ty představují cvičnou střelnici, na níž si nováčci utužují techniku vyprávění, navazují vztahy s editory a nakladateli a přitom nabalují čtenáře. Když všechno jde tak, jak má jít, spisovatel nakonec nashromáždí dost kvalitních povídek, aby z nich poskládal sbírku, přičemž si zvolí téma nebo určitou žánrovou oblast, které je udrží pohromadě. Tak zní základní pravidlo a je to osvědčená, i když konzervativní metoda, jíž by se měli mladí autoři držet.

Fracassi si ovšem mezitím vysloužil ostruhy *jinde*, protože dennodenně fáral na hollywoodské šachtě jako scenárista. Konvence tu jsou proto, aby se porušovaly, a tahle kniha je prvotřídním dokladem toho, proč tomu tak je. Většina povídek na těchto stránkách je plodem vývojové etapy, v níž autora pohltilo

neobyčejně intenzivní tvůrčí úsilí. Vím to z první ruky, protože jsem posledních pár let sledoval Philův vývoj zblízka a byl jsem s ním v kontaktu, když psal jednotlivé části této knihy a tmelil je do temného a symfonického celku.

Pozorovat tuto proměnu byl pohled pozoruhodný a pro znavené, staré srdce pisatele i výjimečně radostný. Jen hrstka z mnoha vrcholně nadaných mistrů hrůzy, kteří dnes píší, totiž vládne tak kompletní sadou dovedností. Fracassi je houževnatý, zcela oddaný řemeslu a více než nadprůměrně bystrý. Přesně ví, jak vystavět povídku – jak ji otevřít, jak udržet tempo a jak ji nechat s poslední stránkou doznít. Rozumí tomu, že pro maximální efekt je dobré zakotvit narativ v každodenní všednosti, a teprve pak se vytasit se strašlivým zvratem nebo nechat do děje proniknout nadpřirozené prvky. Vskutku, Fracassiho literární úder pěstí přiletí zdánlivě odnikud – ale nechte se mýlit. Dotyčný se na vás připravoval pěkně dlouho.

Až otevřete tuto sbírku, ocitnete se na počátku temné uličky z hájemství *Zóny soumraku*. Je to místo, kde se hrozné věci stávají lidem, jimž se stát neměly; všude číhá riziko a nikomu se nenadržuje. Lidé plní samolibého sebeuspokojení nenajdou zde, na prahu prázdnoty, sebemenší útočiště. Nikdo není v bezpečí a nic není svaté. Užijte si to.

Laird Barron
Stone Ridge, New York
18. prosince 2016